

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 26. Január. 1788.

Austria:

Vaján tsatára kerkedünké a' Törökökkel, vagy minden hadi-készületek tsak a' Török nyakosságot a' Frigyes Muzka kezére játszódható ijesztő eszközök légyenek? erről a' mi Politikusainknak vélekedések máig-is kétségesek. Az ugy nevezett mesztzebb látó Politikusok azomban fogadni akarnak; hogy minden hadi-készületek tsak a' jobb moddal meg-efendő békelességnek eszközei; mert ezek előtt valamint a' Pruszszus maga meg-határozása kettős értelműnek, ugy a' Frantzia tehetetlen halgatása tsak

H edgy

edgy kis pausávak láttatik. A' F. Monárkhának ugyan, kiről ugy tartatik, hogy minél előbb Bukovinába menvén, onnan megint Bétsbe visszajöne, és még annak-utánna fogna egész Tábori-készülettel a' Magyar-oroszági Táborhoz le-menni, már minden Konyhára tartazó Tábori-eszközei le-indittatának. Az Auszriai Lombárdiai Sergek, mellyek nem régebben a' Magyar-oroszági Táborhoz menendő parantsolatott vettenek vala, a' közönséges levelek-szerént már rég útban vagynak, és minden órán a' Magyar Haza küszöbeire lépnek. A' hadi Lóvak, vonó és vágni való marhák a' F. Tsászárszámára tellyes szorgalmatossággal vásároltatnak. A' hadi-éles-házok egész igyekezettel töltetnek. *Stugdárdból* ezen hónapnak II-dikén oly rendelés hirdettetett-ki, melyszerént a' F. Tsászárszámára *Ignátzi Májer Ferentznek* meg-engedtetett, hogy azon 2000 hámos lovakat, mellyeknek vételekre már a' F. Ts. és K. Udvarral kötést tett, minden akadály-nélkül vásárolhassa és által költöztethesse. A' F. Monárkhának kérésére a' Baváriai Palátinátus-béli Papi-Fejedelem-is 40-ezer mérő buzát engedett által illendő árrán ő Felségének. A' katonák-szedésének, az ágyuk és más hadi-készületek költséges vitelének nints vége hazfza. A' hadi-gazdaságot folytató Tisztek' számvetése-szerént csak a' Magyar-oroszági széleken fekvő Tábor minden hónapban 7000 ökröt falatoz-fel; hól a' kenyér, a' széna, az abrak's több effélék? Ha mind ezek a' véghetetlen költségek és szünés-nélkül-való hadi-készületek békefséget jelentenek — adjon Isten, a' Sz. *Dávid* éneke-szerént, tsendes békefséget e' földön; de — A' napokban edgy fő Hadi-Tiszt edgy bizonyos *Feldmarsfallal* fogodni akarván, hogy noha nagyok a' hadi-készületek mégis háború nem lesz;

szen; a' *Feldmarsfal*ról azt írják, hogy fogadni akar vala, hogy háború léfzen; és ekkor így szólla a' máfik: ha már a' *Feldmarsfal* Ur készfz fogodni, hogy háború léfzen, nékem nem bátorságos a' békeféség mellett fogodnam. — A' F. Ts. és K. Tábori Isteni szolgálatra tartazó dolgok-is már előre elindittatnak lenni mondatnak; és az iratik, hogy edgy hadi Férfiúnak-is a' Táborból máfuva levelet küldeni tellyeféséggel nem f szabad; hanem ha már azt előre az Obeftere meg-olvasván meg-engedi. — Tsernovitzba 50 negyven-nyóltz fontú gollyobifos ágyuk érkeznéek-meg a' múlt napokban, az ahöz tartazó kéfzulettel.

Török-orfszág. A' Konftántzinápollyi Levelek azt erőlitik, hogy a' Török Udvar *Rágusát* és több más oltalma és hatalma alatt lévő Közönséges-tárfaságokat arra vett légyen, hogy az efszendőnként f szokásban lévő adott 4 efszendőkre belőre fizefésékki, mellyért ezeknek bizonyos igéreteket tett. — A' nagy Vezér olly ki-dólgozott modot mutatabé nem régiben a' Divánnak, mely-fzerént a' jelenvaló háború éppen nem a' régi Török f szokás-fzerént folytattatik. A' Tifzteknék és más fegyvert vífélőknek, a' régi f szokás-fzerént meg-nem engedtetik, hogy minden kintseiket és vagyannyokat magokkal többé a' Táborba vigyék, hanem azt Konftántzinápolyban kellett hagyni, hól kinek kinek vízfzfajöveteléig jó gondvífélés alatt tartatik; ha pedig a' hadban el-találna esni, az örökösőknek vízfzfajadatik. Ezzel azt akarja a' Török Udvar el-kerülni, hogy a' maga ellenséget a' gazdag prédáktól el-zárja, és a' maga Népet-is annak jófzfágának zálogba létével hűségben meg-tartsa. — Az Áfiai Gyalag népnek edgy nagy réfze, kik némely iroktól igen gyenge

Tanyelű Katonáknak lenni iratnak, azt a' parantso-
 latot vette, hogy mennél nagyobb siettséggel a'
 Belgrádi környékre útozzanak. — Edgy Otzakov
 mellől jött Görög kereskedő azt erőfiti, hogy az
 Otzakovi Balsa Kerfomba szökött, félvén, ne hogy
 ő-is, mint az ő Kinburn ellen szerentsérlénül tsatá-
 zott Tárfa sinorral végezze életét, és Hertzeg Po-
 tankin által Pétervárába küldetett. — Az Egyip-
 tomból visszajött Tengeri Vezér Kapután Balsa
 éjjel nappal a' maga hadi hajóit készítetteti, hogy
 mihely az idő engedi a' Fekete-tengerre vitorlázhassan.
 A' Nagy Vezér Februáriusnak elején váratik a' Tl-
 borhoz. — A' Konstantinápolyi *Musfi* le-tétette-
 tett. — Ha ezen jelen-való Török-háború, azt írja
 edgy író, engedelmes útakan modukan minél hama-
 rább véget nem talál érni, most jutottunk bizonyo-
 son az időnek azon punktumára, melyben a' Török
 kevélység erőszakoson fog meg-aláztatni; mert azo-
 kon az ő már tudva lévő ellenségein a' ellenségi
 Frigyessein kívül, kik már ellenne fegyverbe öltez-
 tek, még a' Perfiái ugy nevezett *Szophia*-is a' Musz-
 kának figyes barátságát igéri, mely-szerént az Ásiai
 Tartományokban, számos és hatalmas hadakazó né-
 pével munkát adjon a' Töröknek. A' Skutari Bas-
 sa, a' Török ellen portoskadó Egyiptombéliek ezen
 alkalmatossággal mind jó szolgálatot tehetnek. —
 Némely Levelek-szerént Tefsaloniából-is 1000 *Ju-
 rákok* az az: fel-merittelen tolvajok vagynak Bel-
 grád-felé útban, kik minden órán meg-érkezni mon-
 datnak, tsak késén ne jövének. — A' Molduvai és
 Oláh-országai Török Tábor mind Lovasokból áll, a'
 miénk ellenben Bukovinában többnyire gyalogok;
 (azt írják innen) de Sántzal, ágyukkal és Spanyol
 faran

faranpokkal ugy körül vagynak övezve, hogy *Mahumed* maga sem ugrathatna közikbe. — Pántsováról írják: Itten 1200 ember ársa éjjel nappal a' Sántzot, és 16 esztendőskön feljül 60-nig mindennek fegyvere és 120 kemény töltése, mozgásban van minden, ollyonak a' hadi-készületek, mellyekről a' mi leg-vénebb Ilyrusaink-is soha csak nem-is álmadazhatának volna; az én következő levelembe Belgrádról-is léfzen azt tartom mit irnom. — Dec. 27-dikén Homolitzban 2 Spionak fogattattanak-meg, kik közzül edgyik *Ilyriai* kereskedő Homolitzból-való, a' másik pedig Szemlini, és meg-kötöztetve Pántsovára vitetének. Ugyan ekkor 3 nap alatt 1000 lisztel meg-terhelt szekerek érkezének ide. — A' Stáfétáktól itt edgy fertály oráig alig nyugszik az út 's t. — Már ugyan vala emlékezet a' mi Leveleinkben ezen tudósításról, de minthogy a' név és a' történet nevezetes, ezen bővebb tudósítást szóról szóra ide iktattyúk. „ A' múlt esztendőben Dec. 22-dikén érkezék Pétervárába Hertzeg *Potemkintől* edgy Kurir azon izenettel, hogy Fő Vezér *Tökeli* a' Hertzeg parantsolatjára Oct. 25-dikén a' Kubán vizén által menyén, 3 hetek alatt a' körül belől lakó tólvaj nemzetséget egészfzen ki-irtotta, és azon könyvéket egészfzen a' Havas-hegyekig szabaddá tette. A' Kubániaiaknak minden hajlékjokat kunyhajkat fel-égette, semmivé tette, azoknak minden mozdulható vagyonyakat el-vette. Némely része ezeknek Faluikat, gyermekeiket és magok életeket az ellenség bofzúálló kezében szemlélvén, köveket küldttenek a' Vezérhez, és önként magokat a' Muszka hatalam alá adták, kiknek ezen fel-tétel alatt kegyelem-is adatott. — Nem hételkedünk fölöle, hogy a' mi E. Olvasóink közzül fokon kíván-

vánnak azon mostani környül-állások-szerént való ábrázolatokat, mellyek mi-nállunk mindeneknek-szemek előtt forognak. A' Divány, vagy a' Török-fő Tanács itten annak valósága-szerént le-festetett; melyet hogy az E. olvasók-is képzelhesenek, miis ide írunk. Ezen Tanács edgy fél-hóld forma kerületben áll; ennek közepén áll a' Nagy Vezér, mellette jobb-kéz-felől a' Mufti, az-után a' Kapután Bassa vagy a' Nagy Tengeri Vezér, ez-után a' Státus Titoknakja, ez-után a' Kajmakán vagy a' Nagy Vezérnek Vicéje, végtére jobb kéz-felől a' Jantsárok Agája. — Balkeze felől a' Nagy-Vezérnek az ugy nevezett Europai Fő Biró, ez-után az Ásiai és Natoliai Fő Biró, ez-után a' Birodalom 3 Kints Tárnakja, ez-után a' Rájsz-Effendi vagy Nagy Kantzellárius. Ezekből a' 12 személyekből áll az egész Divány, kik fél-hóld forma kerületben ezen meg-irt rendet ülven, a' Tanács-házba bé-szolgáló edgy ablakban könyökölve a' Tsászar-is mindent halgathat titkon; de a' Tanács házba bé-soha sem mégyen. — A' Muftit azért tették-le; mert békefséget jóvaslott. —

Elegyes Tudositások,

A' Muzka rend-kivül-való hadi-készületeknek le-írását következő Levelünkre bizván, csak azt jegyezzük-meg, hogy a' Fő Nagy Hertzeg-is ezen Táborozásban személyesen kíván meg-jelenni. — A' F. Ts. és Királyi örökös Tartományokbéli minden Profefsoroknak azon intő parantsolat tétetett, hogy ki-ki a' maga tanító székéből a' külömbező Vallások-ról, azoknak szokásairól és tzeremoniájikról minden vagdalozás-nélkül egész betsülettel szóljanak; és az azokban lévő viszsza-éléfeket-is csak ugy adják elé,

elé, hogy az által a' Vallás ne óltásárfaltsék. —
 Minthogy a' máj ki-nyilt szemü világban ritka pél-
 da, újságúl hozzák elé az irok, hogy a' F. Monár-
 kha edgy Nemes Ts. és K. Német Testörzö Sereg-
 béli Tifzt Leányának kérésére meg-engedte légyen,
 hogy Apátzává légyen. — Litvániában oly nagy éh-
 ség és drágaság kezdett lenni, a' mint írják, hogy
 a' szegénység tsak alig tafzitt edgy napot a' másik-
 ra; mert a' kiknek magok szükségek felett van ga-
 bonájók Kiovba küldik, hól a' Mufzkák edgy kö-
 ből buzáért 70 Lengyel forintokat fizetnek, edgy
 köből zabért pedig 50-ent. — Edgy Bukovinai Le-
 vél-szerént, ezen honapnak 2-dikán azt instálják va-
 la az Ohláh-országgi Boérok vagy Nemefek a' Tser-
 novitzi F. Ts. és K. Tifztvifelőktől, hogy a' ma-
 gok kintseiket és drágább jószágaikat költeztetefsék
 által az ő oltalmak alá; mivel a' Törököknek min-
 den orában eső pufztittások miatt azokat bátorság-
 ban nem tarthatták. Ezt a' fő Kormányazó f. ék
 meg-engedvén, véghetetlen kintset mondanak oda
 takarittattnak lenni, mely nagyobb részén aranyból
 ezüsből, drága kövekből és gyöngyökből áll, és
 különös gondvifelés és pészét alatt tartatnak. — Mi-
 dőn nem régiben Feldmarfal G. Lászi azon fohaj-
 tozna a' Monárkha előtt, hogy azon rettenetes á-
 gyuknak és más hadi-készületeknek le-költeztetések
 véghetetlen fokban kerülne, így felele a' bölts Mo-
 nárkha: Azt én látom és érzem, és ha edgy ollyon
 P — — találhatnék, ki a' Törököt a' — — —
 — — — — — meg-verhetné, örömöft két
 Generálisi fizetést adnék néki, és ezen költséget nem-
 is tenném — de, Ezek a' hatalmas eszközök az
 én Népemnek és Birodalmomnak oltalmazására. —

Azt

Azt írja edgy író: Frantzia-ország Pausál, Hóllandia az ő fokba került nyavallyáját annak meggyulása után szégyelli, Spanyól-orzágnak máig is szivén fekszik Gibráltár, Anglia *Cartheárt* Urat nagy pompával és 20-ezer font Sterling eztenlei fizetéssel küldi Khinába Követnek, hogy a' maga előre el-nézett kereskedésbéli czélját elérje, Pruszszia halgatva vigyáz, az egész Világ az Ausriai és Muszka Udvaraknak elsőségeket, hatalmakat és barátságokat láttatik irigyleni; kérd-meg a' Törököt mit tsinál? 's maga fe tudja. Minden héten leg-alább 3-szor tartatik gyűlése a' Diványnak, de ha csak Konstantinápolyban is már rend-kivül-való a' szükség, még-is a' békefséget jóvasló *Mufti* hivatalától meg-fofztatik — nem tudhattya fenki mit akarnak. — Kálkuttából Augustusnak 21-dikén 1787-ben írják, hogy a' Khinai Tsászar *Kienlong* 48 esztendeig tartott Uralkodása után meg-halálazott, és az ő Unokája *Hoángki*, edgy 18 esztendős ifjú ült az ő Tsászari székebe, kiről már előre igen nagyokat reménylenek.

A' 2. N. Székely gyalog Sergekben az Ujj-esztendőnek elein 12 Zászló-tartók rétettenek, többnyire mind Hazafiak, és így ezen 2. Regiment-is tsatározó lábon áll. — Bétsben pedig a' Táborhoz Mészárosokat gyűjtenek és fogodnak — Edgy máfok felett előre-látni kívánó Politikus, ki mind Frantzia, mind Anglia és más Országoknak belső és külső állapotjokat esmér, ugy bátorkodik itélni, hogy az Anglusnak a' Frantziával kötött szövetsége csak a' következő dólgoakra-való jobb készülenek el-takaró firhangja, és ezen frigy minden orán tüzet fog szorni a' Tengeren. Frantzia-ország, Anglia, Hóllandia, Pruszszia és Spanyól-országok mondanak ezen firhang által dólgozni. Frantzia-ország a' múlt hónapnak 30-dikén csak 140 milliomat vett költsön. Mit jelent ez? Vigyáz, hogy a' látágotásnak napján az ő szomszédjaitól olajnélkül ne találtsák lámpáfsa.